

Södertälje
kommun

Handlingsplan Fri från våld 2024–2027

– mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och
förtryck inklusive prostitution och människohandel för
sexuella ändamål samt sexuell exploatering av barn

Handlingsplan Fri från våld 2024–2027

– mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck inklusive prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt sexuell exploatering av barn

Handlingsplan Fri från våld 2024–2027 - mot våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck inklusive prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt sexuell exploatering av barn, dnr: KS 23/189

Fastställd av kommunstyrelsen 2023-12-15

Ersätter Handlingsplan mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck, dnr: KS 20/154

Giltighetstid 2024–2027

Ansvar för uppföljning och revidering: Kommunstyrelsen

Dokumentansvar: Kommunstyrelsens kontor, avdelningen för administration och utredning

Innehållsförteckning

Inledning	5
Uppdrag	6
Syfte	6
Målgrupper	6
Ansvar, genomförande och uppföljning	6
Att arbeta våldsförebyggande	7
Preventionsnivåer	8
Samverkan	8
Att förstå utsattheterna	9
Begrepp	9
Sårbara grupper	9
Perspektiv	10
Arbetsgivaransvar	11
Kunskapsöversikt – Fri från våld	11
Handlingsplanens fokusområden och åtgärder	13
Fokusområde 1: Kommunen arbetar våldsförebyggande	14
Fokusområde 2: Kommunen erbjuder våldsutövare återfallsförebyggande insatser	16
Fokusområde 3: Kommunen arbetar aktivt för att upptäcka våldsutsatthet	18
Fokusområde 4: Våldutsatta vuxna och barn erbjuds insatser utifrån sina specifika behov	20
Fokusområde 5: Kommunen arbetar systematiskt med kunskaps- och metodutveckling	22
Referenser	25

Inledning

Våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt sexuell exploatering av barn är en kränkning av mänskliga rättigheter och ett folkhälso- och samhällsproblem. Med hänsyn till att det i högre utsträckning är kvinnor och flickor som utsätts är det en jämställdhetsfråga som ger uttryck för en maktobalans mellan könen. Våldet orsakar psykiskt och fysiskt lidande och leder till höga kostnader för den enskilde och samhället.

Föreställningar om kön, makt och sexualitet har betydelse för alla former av mäns våld mot kvinnor. Det finns strukturella orsaker till att våld uppkommer, men ofta kan ett sådant perspektiv behöva kompletteras med andra bakomliggande faktorer för att göra bilden mer flerdimensionell och för att fånga komplexiteten i våldet.¹

Handlingsplanen kopplar till styrdokument på olika nivåer, globalt, nationellt, regionalt och lokalt.

Genom Agenda 2030, FN:s Kvinnokonvention och de jämställdhetspolitiska målen har Sverige åtagit sig att göra kvinnors och flickors rättigheter till verklighet. Mål i Agenda 2030 som framför allt kopplar till våld är mål 3 God hälsa och välbefinnande, mål 5 Jämställdhet, mål 10 Minskad ojämlikhet och mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen. Handlingsplanen är ett led i att uppnå mål och delmål i Agenda 2030.

Handlingsplanen kopplar regionalt till Stockholms läns strategi (2020–2026) för att förebygga och bekämpa våld. Den regionala strategin är en plattform för länets aktörer i det gemensamma arbetet framåt.

Lokalt utgår handlingsplanen från Södertälje kommuns viktigaste styrdokument Mål och budget. Handlingsplanen kopplar till målet Södertäljes medborgare ska ha goda livsvillkor. En av kommunens viktigaste framtidsåtgärder är att öka tryggheten, främja goda uppväxtvillkor för barn och unga samt motverka och bekämpa den ökade våldspiralen. Handlingsplanen kopplar indirekt till andra mål i Mål och budget och kan ha positiva effekter inom flera av målen, exempelvis Kunskapskommunen Södertälje samt Attraktiva Södertälje.

Södertälje kommuns Folkhälsostrategi (2020–2024) är vägledande och anger en gemensam inriktning för det långsiktiga folkhälsoarbetet i kommunen. Strategin syftar till att stärka och utveckla kommunens arbete för en god och jämlik hälsa samt skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa i kommunen. Handlingsplanen bygger vidare på folkhälsostrategin med utgångspunkt i målområde 6 Psykisk hälsa, mål L – Andelen våldsutsatta i kommunen ska minska.

Uppdrag

Kommunstyrelsens kontor har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att revidera Handlingsplan mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck 2021–2023. Arbetet har skett i samverkan med samordnaren mot våld i nära relation. Den befintliga handlingsplanen löper ut 2023-12-31.

Syfte

Handlingsplanen ska fungera som ett stöd för förvaltningens strukturerade och långsiktiga arbete för att förebygga och bekämpa våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt sexuell exploatering av barn.

Handlingsplanen syftar också till att stödja ett effektivt samverkansarbete kring de olika våldsutsattheterna, både mellan verksamheter inom den kommunala organisationen samt mellan kommunens verksamheter och externa organisationerna samt med civilsamhället.

Målgrupper

- Barn, unga, vuxna och äldre i Södertälje kommun som har utsatts för eller riskerar att utsättas för våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution eller människohandel för sexuella ändamål.
- Barn och unga som utsätts för sexuell exploatering.
- Unga, vuxna och äldre som utsätter andra för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck eller köper sexuella tjänster.

Ansvar, genomförande och uppföljning

Handlingsplanen är ett styrdokument för hela kommunkoncernen och ska arbetas med i samtliga verksamheter. Nämnder och bolagsstyrelser har utifrån sitt uppdrag ansvar för att verkställa åtgärderna enskilt och i samverkan med varandra och följa upp de delar som rör deras verksamheter i delårsbokslut och årsberättelser.

Kommunens samordnare mot våld i nära relation har en samordnande och stödjande roll gentemot förvaltningen och ansvarar för att öka kvaliteten och långsiktigheten i arbetet. Den kontorsövergripande styrgruppen mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck har till uppgift att förstärka det gemensamma arbetet med att genomföra handlingsplanens mål och åtgärder.

Handlingsplanen följs upp i det årliga uppföljningsarbetet av den sociala hållbarheten. Kommunstyrelsens kontor (Ksk) samordnar uppföljningen.

Att arbeta våldsförebyggande

I regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor lyfts förebyggande insatser och mäns delaktighet och ansvar fram som två faktorer som är nödvändiga för att nå det jämställdhetspolitiska delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

I den nationella strategin lyfts behovet av ett perspektivskifte när det gäller arbetet mot våld, det förebyggande arbetet måste få större plats. Att förändra föreställningar om manlighet och maskulinitetsnormer är en förebyggande insats, förändringsarbetet behöver rikta sig till både, män, kvinnor och icke-binära samt inkludera så många som möjligt. Arbetet bör ske där pojkar, unga killar och män befinner sig. Det är viktigt att i grupp diskutera och reflektera kring de förväntningar som de olika könsrollerna innebär samt vilka sociala normer som möjliggör ett våldsutövande.²

Förskolan och skolan är viktiga arenor för det våldsförebyggande arbetet. Tidigt, ofta redan i förskolan, har barn en uppfattning om vilka förväntningar som finns på flickor respektive pojkar. Föreställningar och normer kopplat till kön etableras tidigt och behöver därför förebyggas tidigt. Skolan är en vanlig plats för misshandel, hot och sexuella kränkningar. I jämförelse med pojkar uppger flickor en särskild otrygghet. Utsattheten sker både på nätet och fysiskt i skolan. Forskning har visat att minskad acceptans och förekomst av våld i skolan har positiva effekter på våldet även på andra platser. Skollagen och läroplanen ger stöd åt det våldsförebyggande arbetet i skolan.³

Enligt strategin krävs effektivare samordning mellan samhällets olika verksamhetsområden, framför allt vad gäller det brottsförebyggande och det våldsförebyggande arbetet. Arbetet behöver vara kunskapsbaserat och systematiskt och bedrivs i samverkan mellan berörda aktörer.⁴ Kommunernas viktiga roll för det samlade brottsförebyggande arbetet betonas. För att säkerställa ett effektivt och kunskapsbaserat arbete regleras kommunernas brottsförebyggande arbete i lag från och med den 1 juli 2023. Kommunerna ska ta fram en lägesbild, som ska innehålla en kartläggning av brottsligheten, dess omfattning och konsekvenser samt en analys av kartläggningen och informationen. Regeringen gör bedömningen att utökad samordning och samverkan kan bidra till att säkerställa att det lokala brottsförebyggande arbetet i högre grad innefattar våldsbrott som främst drabbar kvinnor, tjejer och barn. En ökad samverkan kan bidra till förbättrat kartläggningsarbete, vilket i sin tur stärker underlaget för lokala beslut om vilka insatser som ska prioriteras framför andra, och varför.⁵

Preventionsnivåer

Preventiva insatser sker på framför allt tre nivåer, universell, selektiv och indikerad. Åtgärderna som presenteras i de olika fokusområdena i denna handlingsplan är markerade utifrån vilken preventionsnivå de verkar på.

Universell preventionsnivå handlar om att hindra uppkomsten av våld med inverkan på en hel befolkningsgrupp.⁶ Den här nivån handlar ofta om att förändra attityder, motverka skadliga könsnormer och skapa mer jämställda relationer. Den handlar även om att reagera på lindrigare saker som exempelvis tjafs, knuffar och bråk på skoj samt tafsningar. Den här strukturen av arbete är särskilt tillämpbar i grundskolan och på fritids, men även på arbetsplatser.⁷

Exempel: Den 1 juli 2022 bytte kunskapsområdet sex- och samlevnad i läroplanen namn till sexualitet, samtycke och relationer. Förändringen ska bidra till att stärka elevers förståelse för sina egna och andras rättigheter. Eleverna ska få en ökad förståelse för betydelsen av samtycke och maktstrukturer kopplat till kön samt utveckla ett kritiskt tänkande kring hur relationer och sexualitet framställs i medier och andra sammanhang, exempelvis inom pornografi.

Selektiv prevention handlar om att minska förekomsten av våld och riktar sig till riskgrupper.

Exempel: Det förekommer att flickor och kvinnor utsätts för så kallade oskuldskontroller. Kontrollerna kan ske privat eller inom hälso- och sjukvården. Kirurgiska ingrepp som ska bidra till att en blödning uppstår vid samlag förekommer. Regeringen har gett en utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att motverka oskuldskontroller.

Indikerad prevention är insatser då våldet redan har ägt rum. Indikerad prevention sker ofta på individnivå.⁸ Insatserna riktar till den våldsutsatta eller, för att förhindra återfall, till våldsutövaren.

Återfallsförebyggande behandlingsarbete, insatser för att skydda eller behandla personer som har varit utsatta för eller bevittnat våld i en nära relation.

Samverkan

Samverkan är en viktig del i kommunens arbete med att förebygga och motverka våld, det skapar samsyn och effektivitet och möjliggör att en rad olika perspektiv kan beaktas samtidigt. Samverkan behöver ha en tydlig prioritet, uppbyggnad och långsiktighet. Det är viktigt att till exempel ansvar, befogenheter och resurser mellan samverkanspartnerna tydliggörs. I genomförandet av åtgärderna behöver samarbeten och samverkan mellan olika kontor vara en naturlig del.

Att förstå utsattheterna

Begrepp

Våld i nära relation omfattar våld som utövas i en relation där den utsatta förväntas kunna känna trygghet. Den utsatta har ofta känslomässiga band till förövaren vilket försvårar att ta sig ur våldet. Våldet förekommer i såväl hetero- som homosexuella relationer samt i relationer i alla samhällsklasser, åldrar och kulturer. Ofta förekommer en kombination av våld.

Fysiskt våld kan innebära att våldsutövaren biter, river, drar i håret, bränner, skakar eller knuffar. Det kan bestå av örfilar, knytnävsslag, slag med tillhyggen, knivstick, sparkar, stryptag.

Psykiskt våld kan vara hot, tvång, trakasserier, glåpord och förlöjliganden. Den våldsutsatta kan också utsättas för kontroll och social isolering.

Sexuellt våld innebär sexuellt påtvingade handlingar såsom att tvinga någon att se på pornografi, samlag utan samtycke, könsstympning, sexuella trakasserier samt sexuellt kränkande språk.⁹

Försummelse kan innebära att den utsatta inte får nödvändig hjälp med mat, medicinering eller hygien. Exempelvis genom att vägras hjälp att komma ur sängen, få för lite, för mycket eller felaktig medicinering.¹⁰

Hedersrelaterat våld och förtryck innebär att någon utsätts därför att personen upplevs kränka en familjs eller släkts heder. Våldet utövas ofta av flera förövare samt ofta är planerat och sanktionerat.

Prostitution är att köpa eller sälja sexuella tjänster mot ersättning. Ersättningen kan vara i form av pengar, varor eller tjänster så som alkohol, narkotika, boende, presenter eller resor.

Människohandel för sexuella ändamål är den vanligaste formen av människohandel i Europa och innebär oftast att någon utnyttjas för prostitution.

Sexuell exploatering av barn innebär sexuella övergrepp mot barn där betalning i någon form sker. Betalningen behöver inte ges i form av pengar utan kan vara presenter eller andra förmåner, så som kläder, boende etcetera. Övergreppet behöver inte vara fysiskt utan kan ske online.

Sårbara grupper

Inom handlingsplanens målgrupper finns grupper som benämns som särskilt sårbara. Det är personer som löper högre risk att utsättas, exempelvis på grund av missbruk, psykisk ohälsa, funktionsnedsättning, utländsk bakgrund, minoritetstillhörighet, prostitution, hemlöshet, ålder samt personer med hbtqi-tillhörighet. Sårbarhetsfaktorerna påverkar och samverkar med varandra. Dessa personers berättelser ifrågasätts ofta och stöd som erbjuds är inte alltid anpassat för personer med särskild sårbarhet. Det är viktigt att ta hänsyn till behovet av särskilda stödinsatser.

Perspektiv

För att förstå utsattheten och vem som riskerar att utsättas är det viktigt att en rad perspektiv tas i beaktande samtidigt. Det handlar om makt-perspektiv kopplat till kön, sexualitet, etnicitet, minoriteter och socio-ekonomisk situation.

I Sverige finns sju lagstadgade diskrimineringsgrunder. Dessa är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Diskriminering innebär enligt lag att någon missgynnas eller kränks och där ett samband finns till någon eller flera av de ovan beskrivna diskrimineringsgrunderna. Sexuella trakasserier kräver inget samband med någon diskrimineringsgrund.¹¹

Intersektionalitet är ett verktyg för att förstå hur olika diskrimineringsgrunder och maktordningar kan påverka och ibland också förstärka varandra. För att förstå hierarkier och maktordningar i samhället och i mellanmänniska relationer behöver vi ta hänsyn till en eller flera maktordningar och hur de samspelar med varandra för att förstärka ett övertag, underläge eller utanförskap.

Normmedvetenhet innebär att vara medveten om normer, värderingar och förhållningssätt, samt förstå hur dessa påverkar och skapar makt-skillnader. Normkritik innebär att synliggöra och ifrågasätta invanda normer och föreställningar.¹²

Jämlikhet innebär alla individers lika värde.¹³ Exempelvis jämlikhet inför lagen, dvs. att alla människor oberoende av politisk, social eller ekonomisk bakgrund är lika mycket värda och behandlas på samma sätt.¹⁴

Jämställdhet innebär att inga föreställningar om kön ska bestämma vad människor får eller kan göra. Jämställdhet innebär både att arbeta för en jämn könsfördelning på exempelvis arbetsplatser, utbildningar, makt-positioner eller andra befattningsnivåer. Men också att arbeta med strukturer som påverkar mäns och kvinnors livsvillkor så som attityder, normer, värderingar och ideal.

Jämställdhetsintegrering är ett verktyg i arbetet med att uppnå ett jämställt samhälle. Beslut på alla nivåer, i alla steg av en process ska genom-syras av ett jämställdhetsperspektiv.¹⁵

Barnperspektiv är vår syn kring vad som är bra för barn och vad vi gör för att på bästa sätt ta tillvara barns rättigheter och möjligheter. Att ha ett barnperspektiv är att hela tiden se till barnets bästa.¹⁶

Barnrättsperspektiv innebär att vid varje beslut eller åtgärd som rör barn beakta att dess rättigheter enligt barnkonventionen tas tillvara. Det hand-lar om arbetssätt, rutiner, metoder och förhållningssätt.¹⁷

Arbetsgivans ansvar

Förutom ett stort psykiskt och fysiskt lidande för den som utsätts kan våldet också få stora konsekvenser på arbetsförmågan. Våldsutsatta har högre sjukfrånvaro än andra och varje år handlägger Försäkringskassan 11 000 ärenden som kopplar till våld. En våldsutsatt har ofta svårt att ensam ändra sin situation. Att säkerställa att arbetsplatsen är trygg och att den våldsutsatta känner stöd och får rätt hjälp kan vara avgörande för att någon ska lämna en våldsamt relation. Det är viktigt att arbetsplatsen har kunskap om de olika våldsutsattheterna, kan se tecken på utsatthet och vågar fråga om våldet.¹⁸

Kunskapsöversikt – Fri från våld

Till denna handlingsplan finns en kunskapsöversikt framtagen. Där kan den som vill läsa mer om begreppen som handlingsplanen omfattar. I kunskapsöversikten finns också mer information om särskilt sårbara grupper, förebyggande arbete, statistik, styrande dokument samt information om Södertälje kommuns verksamheter och hur de jobbar med våldsutsatthet och våldsutövare.

Handlingsplanens fokusområden och åtgärder

Södertälje kommun har i denna handlingsplan fem fokusområden som tillsammans ramar in arbetet mot våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuell exploatering mot barn i hela kommunorganisationen.

Fokusområdena utgår delvis från målen som finns i Stockholms läns strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.¹⁹ Målen i strategin är framtagna för hela länets arbete med våldsutsatthet och för att nå visionen att ingen ska utsättas för eller uppleva våld i Stockholms län. Till respektive mål finns skrivningar som pekar ut vad som behöver uppfyllas för att målet ska nås.²⁰ Fokusområdena i handlingsplanen är anpassade efter Södertäljes behov.

Fokusområde 1: Kommunen arbetar våldsförebyggande.

Fokusområde 2: Kommunen erbjuder våldsutövare återfallsförebyggande insatser.

Fokusområde 3: Kommunen arbetar aktivt för att upptäcka våldsutsatthet.

Fokusområde 4: Våldsutsatta vuxna och barn har tillgång till insatser utifrån sina behov.

Fokusområde 5: Kommunen arbetar systematiskt med kunskaps- och metodutveckling.

Inom samtliga fokusområden bör kommunens verksamheter sträva efter att fortsätta utveckla och säkerställa ett väl fungerande samarbete. Rutiner bör upprättas för gemensamt operativt arbete. Ansvarsfördelning och uppföljning bör vara tydligt beskrivna. Samverkan bör ske med kunskap om och respekt för varje myndighets uppdrag och kompetens i syfte att skapa tydliga rutiner och bättre samarbete. Kommunen bör också utveckla och bibehålla en nära samverkan med civilsamhället kring det våldsförebyggande arbetet.

Åtgärderna som presenteras i de olika fokusområdena i denna handlingsplan är markerade utifrån vilken preventionsnivå de verkar på.

Åtgärderna ska genomföras under handlingsplanens giltighetstid, 2024–2027.

Fokusområde 1: Kommunen arbetar våldsförebyggande

I regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor lyfts vikten av förebyggande insatser i arbetet mot våld. Strategin menar att det krävs effektivare samordning vad gäller det våldsförebyggande arbetet.²¹

För att uppnå fokusområdet behöver följande vara på plats:

- Kunskap finns om universella våldsförebyggande metoder och arbetssätt inom Södertäljes kommunala verksamheter.
- Universella våldsförebyggande insatser såsom normkritiska metoder och arbetssätt kopplat till kön, sexualitet och våld tillämpas inom arenor där barn och unga vuxna vistas.

Åtgärd	Ansvarig nämnd	Preventionsnivå
Åtgärd 1:1		
Säkerställa förutsättningarna för ett kunskapsbaserat normkritiskt arbete om kön och maskulinitetsnormer i kultur – och fritidsverksamheter.	<ul style="list-style-type: none"> • Kultur- och fritidsnämnderna 	Universell
Åtgärd 1:2		
Implementera och följa upp det normkritiska arbetet i kultur- och fritidsverksamheter.	<ul style="list-style-type: none"> • Kultur- och fritidsnämnderna 	Universell
Åtgärd 1:3		
Tillgodose relevanta samverkan/samarbeten med civilsamhället gällande det våldsförebyggande arbetet.	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunstyrelsen • Socialnämnden • Omsorgsnämnden • Utbildningsnämnderna • Kultur- och fritidsnämnderna • Arbets- och näringslivsnämnden 	Universell
Åtgärd 1:4		
Följa utvecklingen i evidensbaserade våldsförebyggande program som Jämställdhetsmyndigheten utvärderar för skolan, i syfte att främja jämställda relationer. <i>Exempelvis: Safe Dates och Dating Matter</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Utbildningsnämnderna 	Universell

Åtgärd	Ansvarig nämnd	Preventionsnivå
Åtgärd 1:5		
Sprida föräldraskapsprogram och föräldrautbildningar i syfte att förebygga konflikt och bråk i hemmet samt förebygga våld.	<ul style="list-style-type: none"> Socialnämnden 	Universell
Åtgärd 1:6		
Arrangera kampanjveckan Orange Week för att uppmärksamma arbetet mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, våld i ungas relationer, sexuell exploatering och för samtycke i kommunen.	<ul style="list-style-type: none"> Kommunstyrelsen <p>Medansvarig:</p> <ul style="list-style-type: none"> Socialnämnden Omsorgsnämnden Äldreomsorgsnämnden Utbildningsnämnderna Kultur- och fritidsnämnderna Arbets- och näringslivsnämnden 	Universell
Åtgärd 1:8		
Styrgruppen mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck ges i uppdrag att utveckla formerna för samarbete mellan berörda kontor i syfte att förebygga och bekämpa våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt sexuell exploatering av barn.	<ul style="list-style-type: none"> Kommunstyrelsen <p>Medansvarig:</p> <ul style="list-style-type: none"> Socialnämnden Omsorgsnämnden Äldreomsorgsnämnden Utbildningsnämnderna Kultur- och fritidsnämnderna Samhällsbyggnadsnämnderna Miljönämnden Arbets- och näringslivsnämnden Telge Bostäder Kommunala pensio- närrådet Kommunala funktions- hinderrådet 	Universell
Åtgärd 1:9		
Kommunens lägesbild kring det brottsförebyggande arbetet ska utvecklas för att inkludera våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel.	<ul style="list-style-type: none"> Socialnämnden <p>Medansvarig:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kommunstyrelsen 	Universell

Fokusområde 2: Kommunen erbjuder våldsutövare återfallsförebyggande insatser

Våldsutövare ska erbjudas och motiveras till kvalificerade insatser i syfte att förändra sitt beteende och upphöra med våldet. Utåtriktad och tillgänglig information om var en våldsutövare kan vända sig för att få hjälp är viktigt. Information behöver finnas på olika språk.

För att uppnå fokusområdet behöver följande vara på plats:

- Kommunens verksamheter har kunskap, metoder och arbetssätt för att erbjuda insatser till våldsutövare som överensstämmer med deras behov.
- Verksamheterna samverkar kring våldsförebyggande- och återfallsförebyggande insatser.

Åtgärd	Ansvarig nämnd	Preventionsnivå	
Åtgärd 2:1			
Sprida information på flera språk om beteendeförändrande insatser som finns för våldsutövare.	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden 	Indikerad	Selektiv
Åtgärd 2:2			
Erbjuda, sprida och informera om regionala stödverksamheter för personer som vill sluta köpa sex mot ersättning och/eller har ett problematisk porrsurfande. KAST (Köpare av sexuella tjänster) i Stockholm erbjuder samtalsstöd för unga, vuxna och äldre som köpt sex eller är i riskzon.	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden 	Indikerad	Selektiv
Åtgärd 2:3			
SIP-planer (Samordnad individuell plan) för våldsutövare bör upprättas när det finns behov av insatser från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården.	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden 	Indikerad	
Åtgärd 2:4			
Utreda möjligheterna att hänvisa våldsutövare till tillfälligt boende.	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden 	Indikerad	

Åtgärd	Ansvarig nämnd	Preventionsnivå
Åtgärd 2:5		
<p>Se över möjligheterna att erbjuda krisstöd till våldsutövare vid omplacering av våldsutsatta personer och deras barn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden 	<p>Indikerad</p>

Foto: Mostphotos

Fokusområde 3: Kommunen arbetar aktivt för att upptäcka våldsutsatthet

För att i större utsträckning kunna ge adekvat stöd till våldsutsatta behöver verksamheterna stärka sin förmåga att upptäcka våldsutsatta barn och vuxna, innefattande personer utsatta för eller som riskerar att utsättas för prostitution, könsstympning och tvångsgifte.

För att uppnå fokusområdet behöver följande vara på plats:

- Verksamheterna har rutiner och kompetens för att upptäcka våldsutsatta vuxna och barn.
- Verksamheterna har rutiner och kompetens för att upptäcka våldsutövare.

Åtgärd	Ansvarig nämnd	Preventionsnivå	
Åtgärd 3:1			
Sprida lättillgänglig information på flera språk om stöd- och skyddsinsatser via de platser och verksamheter där barn, unga, vuxna och äldre vistas.	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden <p>Medansvarig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utbildningsnämnderna • Kultur- och fritidsnämnderna • Äldreomsorgsnämnden • Omsorgsnämnden • Arbets- och näringslivsnämnden 	Indikativ	Selektiv
Åtgärd 3:2			
Sprida lämpligt stödmaterial till förskolan samt socialtjänstens förebyggande verksamheter i syfte att fördjupa kunskapen om våldsutsatthet och främja tidig upptäckt av våldsutsatta barn. <i>Exempelvis Brottsoffermyndighetens stödmaterial Liten och trygg.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Utbildningsnämnderna • Socialnämnden 	Universell	
Åtgärd 3:3			
Utveckla arbetet så att barn och unga ges förutsättningar att berätta om utsatthet genom att informera om barnets rättigheter, barnkonventionen och jämställdhet.	<ul style="list-style-type: none"> • Utbildningsnämnderna 	Universell	

Åtgärd	Ansvarig nämnd	Preventionsnivå	
Åtgärd 3:4			
<p>Styrgruppen mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck ansvarar för att ta fram en rutin för att fråga om våldsutsatthet i syfte att främja tidig upptäckt av barn, unga, vuxna och äldre samt för att förebygga upprepad utsatthet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunstyrelsen Medansvarig: • Socialnämnden • Omsorgsnämnden • Äldreomsorgsnämnden • Utbildningsnämnderna • Kultur- och fritidsnämnderna • Samhällsbyggnadsnämnderna • Miljönämnden • Arbets- och näringslivsnämnden • Telge Bostäder • Kommunala pensionsnärrådet • Kommunala funktionshinderrådet 	Indikativ	Selektiv

Fokusområde 4: Våldsutsatta vuxna och barn erbjuds insatser utifrån sina specifika behov

Kommunen behöver utveckla sina insatser så att alla våldsutsatta vuxna och barn får målgruppsanpassat stöd och skydd och att stödet ges inom rimlig tid. Det ska finnas verksamma metoder och arbetssätt för våldsutsatta med särskilda behov.

För att uppnå fokusområdet behöver följande vara på plats:

- Verksamheterna har kunskap, metoder och arbetssätt för att erbjuda insatser till våldsutsatta som överensstämmer med deras behov.
- Verksamheterna samverkar kring insatser för våldsutsatta.

Åtgärd 4:1	Ansvarig nämnd	Preventionsnivå
Åtgärd 4:1		
Erbjuda anpassat skydd och stöd för våldsutsatta som är i särskilt sårbara situationer.	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden • Omsorgsnämnden 	Indikerad
Åtgärd 4:2		
SIP-planer (Samordnad individuell plan) för våldsutsatta ska upprättas när det finns behov av insatser från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården.	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden • Omsorgsnämnden 	Indikerad
Åtgärd 4:3		
Erbjuda adekvata hjälp- och stödinsatser till personer som söker hjälp för att ha haft sex mot ersättning eller använder sex som självskadebeteende.	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden 	Indikerad
Åtgärd 4:4		
Genomföra strukturerade hot- och riskbedömningar i alla ärenden som rör våldsutsatthet inklusive hedersrelaterat våld och förtryck.	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden 	Indikerad

Åtgärd 4:1	Ansvarig nämnd	Preventionsnivå
Åtgärd 4:5		
Föräldrar till barn och unga som är placerade i familjehem eller på institution erbjuds krisstöd.	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden 	Indikerad
Åtgärd 4:6		
Säkerställa förebyggande insatser riktade till barn och unga som riskerar att utsättas för sexuell exploatering eller prostitution.	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden • Omsorgsnämnden • Utbildningsnämnderna • Kultur- och fritidsnämnderna 	Selektiv
Åtgärd 4:7		
Arbeta för en fördjupad samverkan mellan socialtjänst och polis i akuta våldshändelser i familjer med barn.	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden 	Indikerad

Fokusområde 5: Kommunen arbetar systematiskt med kunskaps- och metodutveckling

All berörd personal behöver ha grundläggande kunskap om våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Det krävs också en förståelse för personer i särskild sårbarhet och utsatthet.

För att uppnå fokusområdet behöver följande vara på plats:

- Verksamheterna använder systematisk uppföljning och utvärdering för att utveckla arbetet kring våldsutsatthet och våldsutövande.
- Verksamheterna arbetar utifrån bästa tillgängliga kunskap.
- Verksamheterna kvalitetssäkrar sina metoder och arbetssätt med stöd av forskning.

Åtgärd 5:1	Ansvarig nämnd	Preventionsnivå
Åtgärd 5:1		
Berörd personal har grundläggande utbildning och kunskaper om våld i nära relation. <i>Exempelvis genom att erbjuda personal Webbkurs om våld från Nationellt centrum för kvinnofrid</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden • Omsorgsnämnden • Äldreomsorgsnämnden • Utbildningsnämnderna • Kultur- och fritidsnämnderna • Arbets- och näringslivsnämnden • Överförmyndarnämnden • Telge Bostäder 	Indikerad
Åtgärd 5:2		
Personal med klientnära arbete har fördjupade kunskaper inom våld i nära relation. <i>Exempelvis genom Relationsvåldscenters fördjupningsutbildning.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden • Omsorgsnämnden • Äldreomsorgsnämnden 	Indikerad
Åtgärd 5:3		
Berörd personal har utbildning och kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck och hur de ska arbeta och samverka för att motverka det. <i>Exempelvis genom att erbjuda personal Webbkurs heder från Länsstyrelserna.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden • Omsorgsnämnden • Äldreomsorgsnämnden • Utbildningsnämnderna • Kultur- och fritidsnämnderna • Arbets- och näringslivsnämnden • Överförmyndarnämnden • Telge Bostäder 	Indikerad

Åtgärd 5:1	Ansvarig nämnd	Preventionsnivå
Åtgärd 5:4		
<p>Kartlägga i vilken utsträckning personal inom skola och socialtjänst kommer i kontakt med och möter unga som är utsatta eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunstyrelsen Medansvarig: • Utbildningsnämnderna • Socialnämnden • Omsorgsnämnden 	Selektiv
Åtgärd 5:5		
<p>Följa upp utsatthet kring hedersrelaterat våld och förtryck genom att fråga om begränsningar i skolenkäterna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunstyrelsen • Socialnämnden • Utbildningsnämnderna 	Universell
Åtgärd 5:6		
<p>Berörd personal har utbildning och kunskap om prostitution och människohandel för sexuella ändamål och sexuell exploatering av barn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden • Omsorgsnämnden • Utbildningsnämnderna • Kultur- och fritidsnämnderna • Arbets- och näringslivsnämnden 	Indikerad
Åtgärd 5:7		
<p>Relationsvåldscenter arbetar med ISU (individbaserad systematisk uppföljning) för att få kunskapsunderlag för verksamhetsutveckling.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Socialnämnden 	Indikerad

Åtgärd 5:1	Ansvarig nämnd	Preventionsnivå
Åtgärd 5:8		
<p>Berörda nämnders för- troendevalda erbjuds genomgå kurs om våld i nära relation, hedersre- laterat våld och förtryck, våld mot personer med funktionsnedsättning och våld mot äldre.</p> <p><i>Förslag på kurser:</i> <i>Länsstyrelsens webb- kursheder</i> <i>Nationellt kvinnofrids (NCK) utbildning om våld</i> <i>Socialstyrelsens web- butbildning våld mot personer med funktions- nedsättning</i> <i>Socialstyrelsens web- butbildning våld mot äldre</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunstyrelsen 	<p>Universell</p>
Åtgärd 5:9		
<p>Utveckla stöd till chefer i syfte att öka kunskapen om våld i nära relatio- ner och hedersrelaterat våld och förtryck för att stötta medarbetare som riskerar att utsättas eller är utsatta för våld i nära relationen eller hedersrelaterat våld och förtryck.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunstyrelsen • Telge AB 	<p>Indikerad</p>

Referenser

- 1 <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker/2016-6-37.pdf> Hämtat 2023-03-09
- 2 <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/mans-vald-mot-kvinnor/valdsforebyggande-arbete/>. Hämtat 2023-01-26
- 3 Inget att vänta på. Handbok för våldsförebyggande arbete. Jämställdhetsmyndigheten 2020. S. 28
- 4 Brottsförebyggande rådet, jämställdhetsmyndigheten. Metodstöd för kartläggning av tre våldstyper - våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål. 2022. S. 9
- 5 Brottsförebyggande rådet, jämställdhetsmyndigheten. Metodstöd för kartläggning av tre våldstyper - våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål. 2022. S. 10
- 6 Strategi för att förebygga och bekämpa våld i Stockholms län 2020–2026. Rapport 2019:23. Länsstyrelsen i Stockholm. S. 26
- 7 <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/mans-vald-mot-kvinnor/prostitution-och-manniskohandel/sexuell-exploatering-av-barn/>. Hämtat 2023-01-24
- 8 Strategi för att förebygga och bekämpa våld i Stockholms län 2020–2026. Rapport 2019:23. Länsstyrelsen i Stockholm. S. 26
- 9 <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker/2016-6-37.pdf>
- 10 Våld - Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer ([socialstyrelsen.se](https://www.socialstyrelsen.se))
- 11 <https://www.do.se/diskriminering/diskrimineringsgrunder>. Hämtat 2023-01-26
- 12 <https://svenska.se/so/?id=155931>. Hämtat 2023-02-09
- 13 <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/j%C3%A4mlikhet>. Hämtat 2023-02-08
- 14 <https://www.sprakbruk.fi/-/jamlikhet-och-jamstalldhet>. Hämtat 2023-02-08
- 15 <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/mans-vald-mot-kvinnor/valdsforebyggande-arbete/>. Hämtat 2023-01-26
- 16 <https://malmo.se/Fokus-forskola/Artiklar-Fokus-forskola/2020-03-02-Barnperspektiv-och-barns-perspektiv---hur-ar-det- nu.html> Hämtat 2023-02-27
- 17 <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2020-5-6796.pdf> Hämtat 2023-02-27
- 18 <https://skr.se/skr/arbetsgivarekollektivavtal/arbetsmiljo/valdinararelationstodfordigsom-chef.35396.html>. Hämtat 2023-01-26
- 19 Strategi för att förebygga och bekämpa våld i Stockholms län 2020–2026. Rapport 2019:23. Länsstyrelsen i Stockholm.
- 20 Strategi för att förebygga och bekämpa våld i Stockholms län 2020–2026. Rapport 2019:23. Länsstyrelsen i Stockholm. S. 16
- 21 Brottsförebyggande rådet, jämställdhetsmyndigheten. Metodstöd för kartläggning av tre våldstyper - våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål. 2022. S. 9

**Södertälje
kommun**

Enheten för utredning och hållbarhet

Besök: Stadshuset, Nyköpingsvägen 26, Södertälje

Tel: 08-523 010 00 (kontaktcenter)

E-post: info@sodertalje.se

www.sodertalje.se